

SLOVENSKI NAROD.

Ishaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiristopne peti-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvo naj se, bla-govolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Govor državnega poslanca I. Plantana

na shodu v Novem mestu dne
3. oktobra 1901.

(Dalje.)

Spletke načelnika slovanskega centra bile so brezuspešne in on se je naravnost s svojimi predrznimi grožnjami pred vsem svetom osmešil.

Vse to dokazuje, da smo taktično le pravilno in v korist stvari sami postopali, in da smo le pridobili, če se nismo podvrgli domišljavemu načelniku slovanskega centra.

Stališče, koje smo zavzeli v parlamentu, je za naše razmere edino pravo in na tem hočemo kot svobodni poslanci tudi v bodoče stati, ker le na ta način ohranimo si prostost gibanja in delovanja.

Toliko v pojasnilo položaja narodno-naprednih poslancev v državnem zboru.

Sedaj pa preidemo na delovanje novega državnega zbora v pretečenem prvem zasedanju.

Prvi mesec smo imeli dan za dnevom take prizore v državnem zboru, da nismo mogli kaj drugega kakor razpust zbora pričakovati.

Na jedni strani bila je obstrukcija Mladočehov, ki so z dolgotrajnimi govori, raznimi interpelacijami in nujnimi predlogi zadrževali vsako razpravljanje, in na drugi strani so pa nemški radikalci Wolf, Schönerer in drugi skrbeli za to, da ni zbornica do mirnega dela priti mogla, kajti vlagali so take interpelacije, da so vsled čitanja istih nastali v zbornici najhujši prepiri, in da ni dosti manjkalo, da bi se bili posamni poslanci pretepali.

Zlasti je interpelacija dr. Eisenkolba radi Grassmanovega prevoda knjige o ligurijanski moralni teologiji provzročila velikansko razburjenost v zbornici, in pri tej priliki se je čutil dr. Šusteršič poklicanega, med vsemi klerikalci najbolj besneti, upiti in nemške radikalce najbolj zmerjati in psovati.

Skakal je kakor besen proti vsenemški stranki in zmirjal Wolfa prav po polbalinsko.

To je bil povod, da je nemška radikalna stranka prisegla osveti, in da je kasneje proti dr. Šusteršiču nastopila, ker se je hotela za njegovo surovo zmerjanje maščevati nad imenovanim klerikalnim generalom.

Kakor rečeno, bili so silno mučni prizori, ki so se v zbornici dan za dnevom ponavljali, in jaz sem prepričan, da je tudi sam ministrski predsednik dr. Körber večkrat že obupaval nad boljšo bodočnostjo novega parlamenta.

Pa prišlo je drugače, kakor smo vsi pričakovali, vlada je začela previdno s Čehi se pogajati, in ti so polagoma od obstrukcije odjenjali in le semtertja je še kak posamen top zagromel.

Pa tudi Vsenemci so se pomirili, ko so uvideli, da vlada Čehom ne dovoli političnih koncesij in državni zbor začel je, česar že tri leta ni bil storil, četudi izprva polagoma, potem pa pravilno delovati.

Zadnji mesec je pa to delovanje bilo že tako vztrajno in naporno in utrudljivo, da si je pač vsakdo želel zaključka. Imeli smo zbornične seje podnevi in ponoči in vrhu tega še vsaki dan odsekov seje.

Take množine dela ni še nobeno zasedanje izvršilo in h koncu šlo je vse

s tako naglico, kakor bi bila zbornica edino-le stroj, ki ga goni parna sila. Nam poslanecm zmanjkovalo je že sape.

In s čim je vlada dosegla tak uspeh v parlamentu?

Edino s tem, da se je skrbno izogibala vsem narodno-političnim in državno-pravnim vprašanjem in koncesijam, in da je vso pozornost narodno-gospodarstvenim in občeokoristnim zadevam posvetila; le tako je pridobila veliko večino strank za skupno in mirno delovanje.

Razpravljalo se je zgolj o takih vladnih in drugih predlogih, ki niso imele narodno-političnega značaja.

Državni zbor delal je vsled tega tako marljivo in neutrudljivo, da so stari parlamentarci sami priznavali, da tako še nikdar ni delal.

Človek bi bil lahko mislil, da je vsa delavna sila, ki je tri cela leta počivala in se nakopičila, s silo na dan buknila in parlamentarni stroj v tek spravila.

Tako je prišlo, da je to zasedanje postalo ephalnega pomena, in da se bodo še pozni naši potomci na njegove velepomembne sklepe pominjali.

V minuli dobi bilo je v poslanski zbornici sprejeto mnogo važnih zakonskih načrtov, kakor na primer:

Zakon o vojaških novincih za to leto, zakon o porabi prebitkov skupnih sirotinskih blagajn, zakon o odpravi državnih mitnic, zakon o spremembi predpisov glede rentnine, zakon o prenosninskih pristojbinah, zakon o svetovni poštni pogodbi, zakon o izdelovanju margarina, zakon o ureditvi službenih razmer državnih živnozdravnikov, zakon o pristojbinskih olajšavah posojila kranjskega deželnotkulturnega zaklada v znesku 4.000.000 kron; dto. o potresnih posojilih kranjskih, zakon o reviziji pridobitvenih in gospodarskih zadrug, zakon o izvišanju žganjarine in delne prepustitve iste v prid deželnim zakladom radi izboljšanja financ posamnih kronovin in dežel, poročilo o vinski klavzuli, zakon o agentih, (§§ 59. in 60. obrtnega reda), zakon o investicijah, zakon o vodovodnih cestah in regulaciji rek, zakon o lokalnih železnicah in zakon o budgetnem provizoriju.

Če se pomisli, da je mnogo drazega časa v prvi dobi zasedanja potratilo se z obstrukcijo in raznimi interpelacijami in nujnimi predlogi itd., priznati se mora, da je državni zbor v drugi polovici toliko več in toliko vstrajneje deloval, in da je sprejel toliko velevažnih zakonskih načrtov, da se sme zasedanje po tem uspehu kot jako plodovito smatrati.

Zlasti pa velja o gledé obširnih zakonskih načrtih o **investicijah**, za zgradbe novih državnih železnic in za razširjanje starih železnic. Med novimi zavzema najvažnejše mesto druga zveza s Trstom preko Tur, Gorenjske, Bohinja in Gorice.

Za te investicije porabiti se ima okroglo 500.000.000 ali polmiljarde kron razdeljenih na pet let.

Ni tukaj mesto, razlagati Vam svetovni in državno-gospodarski pomen te železniške zveze s Trstom, saj se je o tem že toliko pisalo in govorilo, da bi bilo odveč v tem pogledu obširno govoriti. Naglašati hočem le, da pridejo ti milijoni med svet, in da so toraj prizadeti na istih, bodisi posredno ali neposredno,

razni trgovci, obrtniki, tovarnarji, umetniki in pa tudi kmetovalci s svojimi pridelki.

Vsled teh del razvila se bode zopet domača industrija in obrt in najraznovrstnejši sloji prislužili bodejo pri istih lep denar.

Narodno blagostanje vseh dežel, preko katerih bode šla nova proga te ali one železnice, pridobilo bode mnogo od teh železnic direktno ali pa indirektno.

In tudi Kranjska pridobi ne samo vsled raznih del, temveč tudi vsled krajše zveze s Trstom.

Druga, ravno tako važna predloga je o vodovodnih cestah in regulaciji rek, za katero se je za sedaj določilo za čas od 1904.—1912. l. 250 milijonov kron.

Ta zakon določa gradnjo raznih kanalov in regulacijo rek v severnih deželah naše države in bodejo te nove vodne ceste olajšale promet zlasti s surovimi pridelki in sploh težkega blaga, ki se v velikih množinah razprodaja in v svet pošilja.

Ker so vožnje po vodi veliko ceneje kakor po železnicah, je otvoritev novih vodnih cest za industrijo in trgovino velikega pomena in razvila se bode slednja gotovo prav živahno v korist državi in posameznim ljudem.

Te ceste popolnjujejo druge prometne zveze in bodejo pospeševale narodno-gospodarstvo in blagostanje ter nam olajšale konkurenco z drugimi državami.

Res je, da bodejo investicije in pa vodne ceste in regulacije rek okroglo eno milijardo stale, ali donašale bodejo pa tudi državi mnogovrstne koristi, tako da se bodejo obresti lahko pokrivala deloma iz prispevkov udeleženih kronovin, deloma iz dohodkov teh novih prometnih cest in deloma pa iz pomnoženih državnih dohodkov vsled izboljšanja davčne moči dotičnih dežel.

Končno mi je še omeniti med bolj važne zakonske načrte **zakon o lokalnih železnicah**, ki so se za letošnje leto zagotovile in teh je 18, ki se imajo z državno pomočjo graditi, in za katere se raznovrstne olajšave zakonov z dne 31. decembra 1894 št. 2 drž. zak. dovoljujejo.

Tudi te železnice so važne za razširjenje železniške mreže v naši državni polovici in torej občeokoristne za državo.

Ker se pri nas železnice silno počasi razširjajo in je treba po 30 let in še več za posamezne proge prosjačiti, glasovali smo za vse te nove železnice, ako-ravno nam je bilo nekako tesno pri srcu, ko smo videli, da ni niti ene kranjske lokalne železnice v program za to leto sprejeto bilo.

Toda pravicoljubje in objektivnost nasproti drugim kronovinam zahtevala sta, da se ne protivimo temu občeokoristnemu zakonskemu načrtu vlade. Zadnji dan zasedanja, to je 10. dan junija, bil je za debato o tem zakonu določen in stranke so se dogovorile, da mora zakon do 3. ure popoldne sprejet biti, da ga more še isti dan gospodska zbornica odobriti.

In res ob 1/2 11. uri popoldne je debata začela in ob 3. uri popoldne je bil zakon z velikim navdušenjem sprejet.

In da dokažem, s kako silno naglico so se razprave proti koncu zasedanja vršile, navajam še to, da je bilo 10. junija v večerni seji od 7. ure zvečer do 12. ure ponoči sprejetih 30 zakonov vseh treh čitanjih.

O polunoči prekinil je predsednik to znamenito prvo zasedanje in bili smo prav srčno veseli, da smo svojo nalogo z napornim delovanjem dovršili, kajti bili smo že sila izmučeni in utrujeni in za novo delovanje nesposobni.

Vse je bilo veselo in hitelo je na dom, od kojega smo bili s kratkimi presledki 4 1/2 mesece odsotni.

Tako je deloval državni zbor v prvi sesiji l. 1901.

Preostaja mi toraj le še Vam častiti gospodje volilci, o svojem delovanju v tej dobi poročati.

V tem pogledu ne morem se tako pohvaliti, kakor je to mogočni dr. Šusteršič na svojem zaprem shodu v katoliškem domu dne 17. avgusta t. l. storil.

On in njegov klub sta po njegovem, sicer ne ravno merodajnem in ne preveč skromnem mnenju, storila vse za Kranjsko deželo in njene prebivalce, ona sta bila njena edina zastopnika in rešitelja, tako da nam narodno-naprednim poslanecm ni nobenega dela več preostalo.

Jaz bi lahko prav pikro dr. Šusteršiču na njegove impertinentne napade na shodu dne 17. avgusta t. l. odgovarjal, ali ni me volja, s tem možem se več baviti, kakor je to neobhodno potrebno v pojasnilo njegovih besnih napadov na nas, narodno-napredne poslance.

Jaz in moji politični somišljeniki v državnem zboru sprevideli smo takoj v početku zasedanja, da dr. Šusteršičev klub nima drugega namena, kakor svoje volilce slepiti z nebrom raznih, če še tako nezmiselnih predlogov.

Mi smo videli, da ta klerikalni general volilec pesek v oči siplje s svojimi predlogi, kajti on pozna svoje kaline, ki mislijo da je to, kar »Slovenec« o Šusteršičevem delovanju poroča čisto zlato in da je Šusteršič tako velik gospod, da se njegovim predlogom od strani državnega zbora in od strani vlade, če se on le oglasi, mahoma ustreže.

Tako smešne uloge pa mi naprednjaki nismo hoteli nasproti vladi in nasproti državnemu zboru igrati.

Nobena stranka ni toliko in tako nepotrebnih predlogov stavila, kakor Šusteršičev klub, in nobena stranka ni bolj drazega časa s svojimi predlogi tratila, kakor ravno Šusteršičeva, ki je imela seveda na jeziku vedno farizejsko zagotovilo, da je za mirno in redno delovanje!

Naglašati moram, da je slovanski centrum podpisal predlog svojega imenitnega člana Szajerja, da naj država Gališki za ceste 110 milijonov in za uravnavo rek pa 100 milijonov daruje in ta Szajer sam napravil je 32 predlogov, na katerih se nahajajo podpisi dr. Šusteršiča in njegovih tovarišev.

Mislite si lahko, kako temeljiti in potrebni so bili predlogi slovanskega centra, v katerem je Szajer najvažnejšo ulogo igral.

Pri tej priliki moram konstatovati, da niso imeli vsi neštevilni predlogi Šusteršičevega kluba nobenega uspeha in da so pokopani večinoma za učene čase.

Kajti nujni predlog dr. Šusteršiča radi odpisa potresnega posojila za Ljubljano in Kranjsko ni imel uspeha, ker niti odsek niti državni zbor nista istemu pritrdila, temveč oba sta drugače sklenila, da se namreč, vlada pozivlje, da kar največje olajšave

dolžnikom dovoli in tudi posojila odpiše in generalni zakonski načrt predloži.

Vse to bi se bilo lahko tudi zunaj parlamenta v dotičnih ministrstvih doseglo, in kar smo od vlade v tej zadevi dosegli, smo sami brez dr. Šusteršiča izposlovali in radi tega nismo ne mi, ne dotični po potresu poškodovani posestniki dr. Šusteršiču prav nobene hvale dolžni, ker smo prej kakor on, in velikovečkrat kakor on pri raznih ministrih itd. usmiljenja in pomoči za prizadete poškodovance prosili in tudi faktično izprosili.

Sedaj pa naj osvetlim dr. Šusteršičevo nobleso o tej celi zadevi.

Akoravno je on sam notoričen sovražnik liberalnega meščanstva, se je vendar poklicanega čutil, v imenu meščanstva ljubljanskega predlog za odpis potresnega posojila takoj početkom zborovanja staviti. Zakaj je to storil? Edinole za namenom, da prehití dr. Tavčarja, zastopnika mesta Ljubljane, in nas liberalce.

Naglašam tudi, da dr. Šusteršič nam naprednim poslancem svojega predloga niti v podpis ni dal in da je s tem nasproti vladi dokazal, da hoče on sam biti rešitelj nesrečne Ljubljane in okolice!

Niti ednega zastopnika kranjskih mest ni na dotičnem Šusteršičevem predlogu podpisanega.

Misliti si toraj, č. gospodje volilci, morete, kako je ta predlog na vlado vplival, ker niti mestni zastopniki kranjski na njem niso podpisani bili.

Če je toraj kdo celej zadevi škodoval, je bil to ravno dr. Šusteršič in nobeden drugi.

Svojo škodoželjnost je pa dr. Šusteršič tudi dne 17. avgusta jasno pokazal, kajti tam se pri zaklenjenih durih naravnost iz dr. Tavčarja norčuje in ga dolži, da ga ni bilo pri dotični seji, ko je on svoj predlog v zbornici zagovarjal, dočim meni in dr. Ferjančiču očita, da se nisva upala besedice spregovoriti, ako-ravno sva bila prisotna.

Vsa ta predbacivanja so nesramna zavijanja ter odgovarjajo le liguorijanski morali in dr. Šusteršičevim katoliškim nazorom.

Jaz Vam tukaj predložim tiskani dnevni red za sejo dne 28./III 1901 in pa stenografični zapisnik z dne 28. marca t.l.

Iz teh oficialnih listin je razvidno, da poročilo o dr. Šusteršičevem predlogu niti na dnevnem redu ni bilo, da ni toraj dr. Tavčar vedeti mogel, da je v bodoči seji razprava o tem predlogu.

Šele početkom seje je dr. Schreiner kot načelnik dotičnega odseka za podporo po nesrečah poškodovanim predlagal, da se ta nujni predlog v razpravo vzame.

Jaz ne vem, ali je dr. Šusteršič pri tem predlogu z ozirom na dr. Tavčarjevo odsotnost bil kaj udeležen, ali ne, vem pa, da je bil Tavčar službeno zadržan takrat, ker je imel nujno opraviti v Ljubljani pri deželnem odboru.

Nikdo ni vedel, da se bode o potresnem posojilu govorilo in dr. Tavčarju se ne more malomarnost očitati, kakor se to dr. Šusteršič drzne v svojem govoru na shodu 17. avgusta.

Jaz in dr. Ferjančič pa res nisva imela vzroka se jeziti radi odsotnosti dr. Tavčarja in tudi ne govoriti o tem predlogu, ker je odsek itak stavil svoj spreminjalni predlog in pa ker takrat o poldanski uri ni bilo niti 40 poslancev v zbornici ter je tudi dr. Šusteršič samo proti kolegu Pfeiferju in k stenografom govoril, dočim ga nihče drugih poslancev ni poslušal.

Dr. Šusteršič je pač formalno bil dolžan, za svoj predlog se k besedi oglašiti, jaz pa nisem imel dolžnosti govoriti, ker bi ne bil ničesar ne spremenil na predlogu odseka in ker me ni volja skozi okno trobiti, kakor je to dr. Šusteršič z veseljem delal.

Kar predlaga, odsek to itak obvelja, to je znano vsakomur in radi tega nisva s Ferjančičem v debato posegla, ker nisva dragega časa tratiti hotela, vedoč da spremembe odsekovega predloga itak ne dosežemo.

Toraj je tudi mene in dr. Ferjančiča klerikalni načelnik na svojem shodu prav

brez vzroka napadel in brez vzroka svoje velikanske zasluge hvalisal.

Jaz sem že sredi zasedanja svojim volilcem pismeno poročal, da ne bom klerikalcev posnemal in skozi okno govoril in tudi ne nepotrebnih predlogov stavil, samo da bi se mogel po vzgledu dr. Šusteršiča bahati z velikim številom stavljenih predlogov! Tega načela se bodem tudi v bodoče držal.

Na ta način bavijo se le kalini po deželi, ki vse verjamejo, kar jim njihovi katoliški poslanci o svojih velikanskih zaslugah, ki so si jih v drž. zboru zanje stekli, pripovedujejo.

Jaz bi naravnost svoje zavedne in razsodne meščanske volilce žalil, ko bi jih za take kratkovidneže smatral, da bi bili z menoj in mojim postopanjem zadovoljni, če bi po vzgledu naših klerikalnih poslancev tudi nebroj predlogov stavil samo »zarad lepšega« in da bi navidežno pokazal, kako da delam v parlamentu.

Take dvomljive zasluge me ne mikajo prav nič in drage volje prepuščam jih članom Šusteršičevega kluba.

Tudi mi napredni poslanci smo delali in sicer tiho in mirno ter smo pri raznih prilikah vladi natančno označili potrebe in zahteve svojih volilcev in slovenskega naroda. Vlada je imela do letos kaj čudne pojme o naših političnih in gospodarskih razmerah, in jaz sem odkrito in brez ovinkov povedal kompetentnim faktorjem, kakšna je resnica pri nas na Kranjskem. (Konec prih.)

V Ljubljani, 7. oktobra.

Laži in denunciacije proti bosensko-hercegovskim prvakom.

»Dubrovnik« je pod tem naslovom prinesel članek, v katerem se nazivljajo vse vesti o ruvanju bosensko-hercegovskih mohamedancev proti avstrijski vladi za zjedinenje s Turčijo in o delovanju bosensko-hercegovskih Srbov za nekako Veliko Srbijo hudobna in podla laž, ki ima le ta namen, onemogočiti ugodno rešitev spomenice, katere so prinesli na Dunaj bosensko-hercegovski prvaki. »Dubrovnik« dokazuje, da o kaki vsesrbski agitaciji in o zarotah v zvezi z Mladoturki ni govora. Mohamedance in Srbe druží pač hrvatska in katoliška propaganda, ki dela proti vsaki svobodi v deželi. Neki listi so lagali, da so prinesli svoje vesti o mohamedanski in srbski zaroti temeljem nekega tiskanega »ugovora«, katerega nikdar bilo ni. Vse te laži imajo svoj izvir v sovraštvu katolikov proti pravoslavju in mohamedanstvu ter v žalostni neslogi med Srbi in Hrvatí.

Volitve na Ogrskem

so pokazale, da moč židovskega liberalizma peša in pada. Celo Tisza, slaven ogrski državnik, je izgubil svoj dosedanjí mandat. Opozicija proti sedanjemu sistemu, ki odreka narodne pravice Slovakom, Sasom, Nemcem in Rumunom, ta opozicija šteje danes več kot sto poslancev. Ako bi ne stal na čelu liberalne stranke Szell, kateremu osebnega in političnega poštenja ne odreka nihče, bi bile izgube liberalcev še večje. Razmere v ogrskem parlamentu so se vsekakor precej izpremenile, in Szell bo imel mnogo težje stališče. Volitve so se tudi letos vršile v znamenju najgršega terorizma, nasilstva in podkupovanja. Vladni volilci so dobivali denar na roko za svoje glasove. Vojaštvo, policija, zlasti pa konjeníštvo je imelo na mnogih krajih opravka. Več sto oseb je bilo ranjenih in mnogo tudi ubitih, pohojenih ali posekanih. »Čiste« volitve so bile potemtakem tudi letos, prav kakor navadno, umazane. Bolnišnice so polne ranjenih volilcev. Ali vse nasilstvo vladni stranki ni pomagalo, opozicija je močnejša, kot je bila doslej.

Vojna v Južni Afriki.

O položaju v Južni Afriki se izražajo angleški vojaški krogi jako nezadovoljno. Boji se končujejo navadno s tem, da se Angleži z velikimi izgubami umaknejo. Iz Durbana poročajo, da je poslal Kitchener na mejo severnega Natala in dežele Zulov večje angleške oddelke. Operacije Bothe so Angleže docela presenetile. Angleška cenzura zatira vsa neugodna poročila. »Daily News« piše, da je finančni položaj zelo neugoden in da bo treba sklicati parlament, da dovoli nov kredit za vojno. Treba bo še 60 milijon

nov funtov! Poroča se več novih bojov: Pri Jammersbergdriftu je zgrabilo 300 Burov še enkrat več Angležev, a so se morali umakniti. Angleži so ujeli poveljnika Dreyerja in 11 Burov, večinoma dečkov. Oddelke Kruitzingerja, 200 mož, je poskušalo trikrat prekoračiti reko Oranje, da vdere v Kaplandijo, toda Angleži so ga zavrnilí. Pri Petrusbergu in Uitenhagedamu so imeli Buri boj s policijskimi četami. Polkovnik Cole je imel boj z oddelkom Maraysa. Scheepers je zgrabil oddelke polkovnika Athertona. Uspeh vseh teh bojov ni znan. Londonski listi poročajo, da je zašel Botha med četo Kitchenerja in Hamiltona ter da je v stiski.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 7. oktobra.

— **Osebné vesti.** Namesto vpo-kojenega dež. sodnega svetnika g. Jožefa Martinaka je just. minister imenoval za čas sedanje funkcijske dobe, do konca 1. 1902, g. deželnega sodnega svetnika Karola Wengerja članom dež. komisije za agrarične operacije na Kranjskem. — Pri posvetovanjih o osuševanju ljubljanskega barja je bil predmet, kako popolniti potrebnost, ne pa pregledati projekte. Tako popravlja uradni list svojo dotično notico, katero smo posneli tudi mi. Vlada je odposlala od svoje strani g. nadinženerja Kirchschlagerja. Gosp. vladni svetnik Markus pa je bil zastopnik poljedelskega ministristva (a ne trgovinskega, kakor je pomotoma bilo poročano.) — Davčni pristav Ivan Tenčič v Gorici je imenovan oficialom, davčni praktikanti Lud. pl. Benigni, Ferd. Vodo-pivec, Ivan Butus, Umb. Benčina in Evg. Pinter so imenovani pristavi.

— **Hujskanje proti blaznici v Studencu** noče ponehati. Na čelo stopil je občinski zastop, temu pridružil se je župnik Kolar in pa še nekdo, kojega prav dobro poznamo in kojemu bodemo v kratkem roko okrcali, da mu odpade debela sveča, s katero si je dozda še vselej pomagal. No, ta sveča se mora odstaviti, ker to vendar ni dopustno, da bi nam histerične ženske blaznico na Studencu komandirale. Boja po časopisih smo sili, pač pa bode moral deželni odbor blaznico malo v roko vzeti. Na eni strani prihaja debeli Kolar v zavod, ter hoče kot dušni pastir tudi nekaj komande imeti. Potem je dr. Divjak s svojimi lurdskimi kapelami in z drugimi tercijskimi prismodarijami. Le-ta strokovnjak je nekak »vorbeter« na svojih oddelkih, in kadar imajo bolniki majski izlet, morajo po nagih kolenih okrog oltarjev drgniti! Vse to so razmere, ki kriče po ureditvi. Pred vsem pa je treba tisto napačno vero, ki se je že vkoreninila med priprostim ljudstvom, takoj iztrebiti, vero namreč, da je blaznica samo radi tega na svetu, da ž njo župnik Kolar in dr. Divjaka pobožna gospa počenjata, kar hočeta!

— **Idila s kmetov.** Pohajkovelec z ljubljanske okolice nam piše: V fari Marije Device v Polju smo. Kakor veste, je to fara, kjer je vse lepo krščansko, vse lepo deviško, kjer nikdar nikogar ne ubijejo, in kjer še celo žganja ne pijejo. Kdo bi se ne sprehajal po taki fari, in sicer s ponosom in zadovoljstvom? Tako sem bil zadnjič v Mostah ter čakal, da bi se bilo vreme prevedrilo. Kar jo primaha po cesti jako obširna podoba, z znanim širokim obrazom in debelimi ustnicami. In ta podoba je bila pijana, tako da šibki nogi nista bili v stanu nositi težkega telesa. Pri vsem tem je pobožni mož nosil še širok dežnik, ki mu je s svojo težo tudi veliko prizadejal. Vse to je na cesti tja in sem vrtalo, se gibalo in zibalo, da si mislil, da gledaš ladjo, ki se bode sedaj in sedaj potopila. In skoraj bi se bila potopila žegnana ta ladja, ker se je zadržala s svojim dežnikom v lipo tik ceste! No, naš pobožni krmar je končno le srečno prijadral mimo lipe, a sredi vasi se je zasidral. Nato pa je storil isto, kar stori vsak mornar, kadar leži ob sidru. Prišel je čistiš svojo barko. In to pri belem dnevu, in sredi vasi in brez vsakega plota. Otroci so malo skupaj leteli, ženske so malo rudeče postajale, z jedno besedo, za Moste je bil to imeniten dan. V mestih

pa bodete še vedno trdili, da mej slovenskim ljudstvom ni francoskih naturalistov. Jaz pa pravim, da so, vsaj v fari sv. Marije Device v Polju so! Z Bogom!

— **Iz poljanske doline** se nam piše: »Slovenec«, klerikalna trobenta, je o sporočilih po volitvah pisal nekako bahato: »Glejte, vsa poljanska dolina je za nami.« Da se je s to dolino pobahal, je razumljivo kot rojstnim krajem dra. Tavčarja. Četudi že nekako pozno, vendar bodi nekoliko pojasnila in pa da kaplana v Poljanah svetu predstavimo kot največjega poštenjaka, ki mu je ljubezen do nežnega spola neznana stvar. Baharija — vedeli smo že naprej — ki jo spravlja nasprotna stranka z izidom volitve v naši dolini na dan, bo ostala le to, kar je. Da ste dosegli to število glasov, pripisati je temu, ker se z naše strani nihče ganil ni. Tudi če dobimo v naši dolini sledni glas, še s tem nam ni dosti ali nič pomagano. In če smo stopili o pravem času z agitacijo na dan, bi se bilo Vaše katoličanstvo hitro razkadilo. Vsa pota, ki jih je napravil poljanski kaplanče Ažman in njegovi trabantje, bila bi zastopj. To kaplanče se je potilo noč in dan, in to najbrže ne toliko za sveto stvar, pač pa, da se prikupi višje gori ter da se mu zbrišejo vsi madeži vsled znanja z nežnim spolom. Kot vnet Kristusov namestnik prav rad pogleda za tem ali onim dekletom — pravijo, sicer je težko verjeti, da nima slabega ukusa. Tudi drugod, kjer je pred prihodom v Poljane služboval, se ni ogibal deklet. Še dolgo po prihodu v Poljane ga je obiskalo, on pravi, da je njegova sestrčina, iz Borovnice prav zalo dekle. Tudi tu v Poljanah govore razni očividci — do zdaj bilo je še tajno — da silno rad malo postoji pri gotovih dekletih in če tudi to gre na rovaš verouka. To je menda tudi že ožjim uradom znano. Pa kaj verouk, kaj morala in lepe čednosti! Hudobni jeziki pa o tem petelinčku še celo govore, da jako ljubi daljše obiske in da iste tudi z vso vnemo vrača, sploh da so mu skrivni prostori zelo ljubi pri tem. Že naprej vemo, da se bode reklo: iz maščevalnosti delamo to. O, tega pa ne, pač pa z namenom, svetu in tudi tukajšnjemu take vrste ljudi razkrinkati, jih postaviti v pravo luč, njih moč spodbiti. To je naš namen, se razumeli? V naši dolini še poka ožlindrana organizacija. In vendar so ti ljudje, in to najhujši, še tako otročjenaivni, da bode njih težnje, kakor dozda, še naprej podpiral »Kosmov dohtar«. Mislimo, da dr. Tavčar bode take ljudi zavrnil, da naj iščejo podpore pri Brejcu!

— **Bojkot.** Župnik Mikš iz Trstenika je prišel pred par dnevi v narodno gostilno v Kranj. Videč ležati na mizi »Slovenski Narod«, pokliče natakario in pravi: »Kaj imate pri vas tudi »Slovenski Narod«? Natakario mu hladnokrvno odgovori, da tudi. Nato pa vstane župnik Mikš in pravi: »Če je tako, pa ne pridemo več v gostilno«. Na ta način hoče sedaj duhovščina bojkotirati narodne gostilne. Mislimo in tudi prepričani smo, da narodnim gostilničarjem ne bo žal, če jih taki fanatični duhovniki ne bodo obiskovali, na drugi strani naj pa tudi njih kuharice ne hodijo v gostilne po »Slov. Narod«, da bi jim bil doma v zabavo, če je že proklet tisti gostilničar, ki je naročen na ta list. — Kakor čujemo, se je menda sedaj vendar usmilil neki gostilničar v Kranju takih fanatikov in jim priredil posebno sobo v prvem nadstropju, kjer se bodo shajali, dasiravno se bere v pritličju tudi »Slovenski Narod«.

— **Kapelan surovež.** Kapelan v Smledniku, strasten agitator, izvrsten muzik, dober tarokist itd., hoče šolarjem s silo ubiti v glavo krščanski nauk. Večkrat rabi najhujša sredstva, da doseže svoj namen. Tako je letos poleti prišel v neko gostilno. Ko pride neka pastarica v sobo, skoči kapelan k nji in ji z vso silo da zaušnico, da se je dekle jokaje zgrudilo na tla, rekoč: »Ali se bodeš učila krščanskega nauka?« In potem, ko je dekle vstalo, dal ji je še par zaušnic. Na ta način ta olikanec ne bo opustil svojega političnega fanatizma in namesto politike oznanjeval v cerkvi božjo besedo.

— **Repertoar slovenskega gledališča.** Jutri, v torek se bode igrala prvič Ernstova veseligrá »V zgo-

jitelj Lanovec» (Flachsmann als Erzähler), ki je dosegla povsod največji uspeh. Nanjo opozarjamo zlasti učiteljske kroge!

— **Slovensko gledališče.** Včeraj smo imeli dvojne dramske predstave: popoldne so igrali Tylovo čarobno igro »Zaloški godec«, zvečer pa francosko glumo »Coralie & Comp.«. Odbor »Dramatičnega društva« je sklenil, prirediti poslej vsako nedeljo popoldne, kadar je na vrsti slovensko gledališče, ljudske dramske predstave ob izdatno znižanih vstopninah. S tem je omogočen poset gledališča tudi najširšim narodnim slojem, zlasti pa okoličinom. Včeraj je bilo seveda prelepo popoldne, da bi se moglo zahtevati polno gledališče. Vzlic temu se je igralo z vsem ter so se, kakor prvič, odlikovali zopet gđ. Rückova, gospa Danilova, gđ. Terševa, g. Lier, g. Deyl, g. Dobrovolný in g. Verovšek. Zbori so bili prav dobri. Nedostatna je bila le godba, ker je bilo nekaj boljših godcev komandiranih k vojaškemu pogrebu. Vendar je g. kapelnik Mitrovič storil svojo dolžnost ter se spretno izognil vsaki nezgodi. Bodi mu zato posebno priznanje! Tudi režiji gre vsa pohvala. Zvečer se je v dobro obiskanem gledališču izvajala velebna francoska gluma »Coralie & Comp.«, in sicer vzorno. Igralo se je temperamentno, s prijetno točnostjo in potrebno naglico, zato pa je bilo občinstvo jako zadovoljno. V prvi vrsti moramo pohvaliti gospo Danilovo in g. Verovška, ki sta posebno pripomogla k uspehu. Pohvaliti pa je tudi g. Deyla, ki ima mnogo komike ter pazi, da ne žali okusa ter ne pretirava več. Prav dobre so bile tudi gospodične Rückova, Terševa in Lounska. Zadnjeimenovana kaže, da ima mnogo talenta za dražestno pikantnost. Končno je omeniti še g. Boleško, ki je ustvaril zanimiv tip bojazljive slikarja secesionista ter gospe in gospoda Lier. Sinoči se je videlo, da ima tudi širše občinstvo smisel za francosko dovtipnost, ako se prikazuje toli dovršeno. To dejstvo bo vsekakor vpoštevati pri sestavljanju našega gledališkega repertoarja. △

— **Šentpeterskih obeh podružnic sv. Cirila in Metoda veselica** je včeraj čez in čez napolnila Hafnerjeve prostore. Občinstvo je bilo z vsporedom za to priliko zbranega pevskega zbora pod vodstvom g. prof. Gerbiča prav zadovoljno in je živahno izražalo svoje odobravanje. Tudi meščanska godba je svirala pridno svoj zanimivi program. Skratka večer je uspel v vsakem oziru na čast prirediteljev.

— **Proslava Rakteljeve 50letnice.** Odbor »Ljubljanskega učiteljskega društva« je sklenil v svoji zadnji seji, da hoče petdesetletnico učiteljevanja g. nadučitelja in voditelja Frančiška Raktelja praznovati na slovesen način. V sredo, dne 16. t. m. priredi se mu v to svrhu serenada, po serenadi pa slavnosten večer v mali dvorani »Narodnega doma« s skupno večerjo. K temu večeru se ne bode pošiljalo posebnih vabil. Odbor vabi tem potom vse učiteljsko ter znanke in prijatelje, **osobito pa nekdanje učence slavljenčeve**, k mnogobrojni udeležitvi. Večerja stane 2 kroni za osebo brez pijače. Ker je pričakovati veliko udeležencev, naj se blagovoli denar za večerjo vnaprej poslati društveni blagajničarici gđ. Mariji Marout, mestni učiteljici v Ljubljani. Podrobnosti se objavijo tekom prihodnjih dni.

— **Umrl** je 4. t. m. v tukajšnji vojaški bolnici stotnik Ivan pl. Gugenmoss, ki je od svoje kadetne šole do lanskega leta, ko je odšel v Galicijo, služil v Ljubljani pri domačem pešpolku. Ne samo, da je bil blagi ranjki v obče priljubljen med častniki, so ga posebno vojaki nad vsem ljubili kakor očeta, da je v najboljšem spominu pri vseh izslužencih našega pešpolka. Prav radi so ga videli tudi v meščanskih krogih. Včeraj so ga prepeljali z vojaškimi častmi do južnega kolodvora in od tam v Celje, kjer je bil pokopan. Občinstva udeležilo se je veliko, bilo bi ga pa še več, ako bi se za smrt in kraj pokopa ranjkega bilo prej izvedelo. N. v. m. p.

— **Napredovanje kranjske gimnazije** pod vodstvom ravnatelja Hu-

bada, pokazalo se je letos. Kar 53 (reci triinpetdeset) dijakov je manj nego lansko leto, a to ni glavno, kajti zavod je bil itak prenapolnjen, ampak to, da ta primankljaj odpade za dobri dve tretjini na višje razrede in ako pojde v tem razmerju naprej, imeli bomo višje razrede kmalu prazne. Tako poroča »Gorenjec«.

— **Poroka.** Poročil se je danes v Ljubljani deželni računski oficial gospod Ivan Frelih z gđ. Elo Pillerjevo. — V Jesenicah ob Savi se je poročil danes gospod nadporočnik Zwirn z gđ. Herminko Namoršev. Čestitamo!

— **Pozor železničarji.** Kakor vsako leto, razdelili se bodo tudi letos dohodki iz različnih ustanov za invalide železniške uslužbenca in njih družine. Prošnje v to svrhu naj se oddajo do 31. oktobra t. l. pri postajnem načelniku v Ljubljani, kjer se tudi nadalja poročila izvedo.

— **Rekruti.** Danes in jutri se zbira v mestu rekruti, kateri odidejo od tukaj k svojim polkom. Fantje so precej korajžni in glasni.

— **Živinozdravniška potovalna predavanja** so bila letos v Bohinjski Bistrici 1., v Breznici 8., v Dovjem 15. in v Mošnjah 22. septembra. Poleg drugih predmetov se je obširneje govorilo tudi o živinski kugi in o veterinarski policijskih predpisih. Teh štirih predavanj se je udeležilo 147 poslušalcev.

— **Lovsko srečo** je imel včeraj na postojnskem lovu g. Ant. Lavrenčič, kateri je košuto 130—140 kg težko ustrelil. V lovu sta bila dva jelena in dve košuti. Po jelenih se je tudi streljalo. Jednega so obstrelili, drugi jo je pa odnesel. Na obstreljenega jelena, kateri ima 6—8 odrastkov, se je danes lov ponovil. Visoka ta divjačina je prišla prej kot ne z Windischgrätzovih revirjev.

— **Surovost.** Sedlarski pomočnik Franc Želko iz Grma pri Trebnjem prišel je v soboto krog 8. ure zvečer v hišo posestnika in mlinarja Rudeljna v Gorenjih Ponikvah ter z nekim krivim nožem napadel in obrezal brez vsakega najmanjšega povoda njegovega hlapca Antona Birjuka, da so ga morali prepeljati v bolnišnico usmiljenih bratov v Kandijo pri Novem mestu.

— **V Križih** pri Trziču je dne 1. t. m. ob poltrem jutraj vpepelil Urbanovo hišo v Sebenjah štev. 16 z gospodarskim poslopjem vred. Zgorela je tudi jedna krava in dva prašiča. Pravijo, da je gospodar sam zažgal.

— **Iz Pilštanja** nam poročajo: Sistematično izkoriščanje revnega ljudstva na Pilštanju godi se že dlje časa od vseh župnikov; pravi mojster pa je bil v fehtanju prejšnji pilštanski župnik, v obče imenovani »sv. Henrik«, ki je svojo »svetost« precej drago prodajal Kranjcem in ubogim Hrvatcem, zdaj pa baranta tam nekje blizu Vuzenice s svojo svetostjo. Te priproste Kranjce in neumne Hrvaticke so od daleč prihajale k sv. Henriku k izpovedi (seveda je morala najpoprej vsaka izprazniti svoj »cekar« v farovski kuhinji) češ, da ima sv. Henrik od Matere božje posebno »agnado«, da ve za slehernega izpovedenca, ali bo izveličan ali ne! Res, satana vredna sleparija! Toda čudeže tega svetnika si bomo ob priliki še bolj natanko ogledali ter jih priporočili še drugim v obudovanje. — Znano pa je, na kako »pošten« način je sedanji župnik Tomažič prišel na Pilštanj. Fara je bila razpisana, in zglasiti se je želelo več kompetentov. Toda plesnive pilštanske tretjerednice so si želele njega — Marka. On pa ni imel še župniškega izpita, toda kaj takega ne ovira mariborskega škofa, ki si zna cerkveno pravo in rimske predpise tolmačiti po svoje. Marko je prišel za provizorja na Pilštanj, fara mu je bila zagotovljena, vendar pa naj videz pride v tednu v Maribor ter se podvrže zasebnemu župniškemu izpitu. Ko je prihajal Marko prvokrat na Pilštanj, šle so mu tretjerednice s svečami v procesiji naproti, streljalo in klenkalo se je, kakor bi se bližal kak kardinal, in Marko je raz voz »žegnal« klečeče babe, kakor kak škof. V tednu pa je odrinil v Maribor k izpitu. Sam se je izrazil, da ga je vse to iznenadilo, da na izpit še sploh ni mislil, ker bi se bil drugače itak zglasil k rednemu izpitu v jeseni; Marko je dalje pravil, da je pri

preseljevanju jako raztresenih mislij — toda kaj to komu mar? Škofovi sestri iz Konjice, od kamor je odhajal, sta ga protežirali, sv. Henrik ga je priporočil; pilštanske tretjerednice so si ga »srčno« želele — in to zadostuje. Drugi zaslužni, starejši, učeni gospodje, ki so si preskrbeli župniški izpit o pravem času in na pošten način, so bili v Mariboru »vrženi«. Duhovniki so mrmrali zoper tako počenje mariborskega škofa, pa kaj morejo zoper njegovo mogočno voljo! Sic volo, stat pro ratione voluntas. Cerkevno pravo kaj takega sicer ne dovoljuje, ali na to se v Mariboru ne ozirajo.

— **Kdo bo škof v Trstu?** Prvotno se je govorilo, da utegne biti naslednik pokojnega škofa Šterka prošt Jordan v Gorici. Sedaj kombinirajo nekateri tako, da bi utegnil bi imenovan za škofa tržaško-koperskega kanonik in stolni dekan Sedej v Gorici, čujejo se pa tudi glasovi, da bi prišel v Trst krški škof Mahnič. »Piccolo« pa je zvedel še nekega drugega kandidata, to bi bil neki nemški menih-benediktinec, ki je rojen v Nemčiji. Govori se pa tudi o Petroniju, ki vodi sedaj škofovski posle kot kapiteljski vikar v Trstu. Kakor se vidi, kandidatov dosti — ali naj bo izvoljen Peter ali Pavel, slovenska reč ne pridobi nič, ker tega ne dopušča sistem!

— **Poštno in brzojavno ravnanje za Trst, Primorsko in Kranjsko** naznanja, da se je na c. kr. poštnem uradu Banjaloka in Mozelj v političnem okraju Kočevje uvedla dne 2. oktobra brzojavna služba (omejena dnevna služba).

— **Gospa Zupan** priredi v tekocnem tednu spiritalistično predstavo v Litiji.

— **Tatvina.** V soboto mej 9. in 10. uro se je neznan tat vtihotopil na dvorišče v Frančiškanskih ulicah št. 12, ubil šipo na oknu pri stanovanju gostilničarja Jakoba Bevca in se splazil v stanovanje, kjer je ulomil v kovčega natakarice Marije Tekavčeve in kuharice Frančiške Skobetove in ukradel prvi 70 kron denarja, možko nikelnasto žepno uro z zlato staro, kači podobno verižico, vredno 100 kron in zlato žensko uro z zlato verižico in z zlatim srčkom kot obesek, vredno 100 K, slednji pa novo srebrno žensko uro z dvojno verižico s premikajočo se kroglico, vredno 21 kron.

— **Vojaško čepico in bodalo** so našli na Dolenjski cesti pri hiši št. 4. Ljudje so videli ponoči nekega vojaka po Dolenjski cesti pijanega okoli rogoviliti. Na Gruberjevi cesti je v pijanosti podrl staro vrtno ograjo in pri hiši št. 4 na Dolenjski cesti pa ubil 4 šipe. — V Igriških ulicah so tudi našli bajonet nekega vojaka.

— **Konj splašil** se je v soboto popoldne na Karlovski cesti Ani Verogovi. Ustrašil se je električnega voza. Konj je zadel z ojem v električni voz, kateri ga je potegnil za seboj, da je padel. Dve ženski, ki sta bili v vozu, sta tudi padli z voza. Konj se je na sprednjih nogah poškodoval.

— **Neprijeten gost.** Včeraj popoldne je v Lokarjevi gostilni v Vegovih ulicah delavec Jožef Seršen provzročil izgred. Razbijal je s kozarci po mizi, in ko je bil opominjan, naj bode miren, je vzel nož iz žepa in ga vrgel na mizo. Moral je priti policaj v gostilno, da je napravil mir.

— **Prijet tat.** Včeraj popoldne je bil v Česnovarjevi gostilni v Kolodvorskih ulicah rekrutu Mihaelu Skoflencu ukraden kovčeg z obleko. Tat je prodal kovčeg in obleko še istega popoldne pri starinarjih. Zvečer je policija tatu prišla v osebi delavca Franca Wolfa iz Kočevja.

— **V tobačni tovarni so se sprli in stepli** trije Ranzingerjevi hlapci. Jeden hlapec je bil na obrazu ranjen.

— **Pretep.** V gostilni Jerneja Jeleniča na Stari poti štev. 1 sta se sprla včeraj opoldne delavca Janez Jereb in Franc Benda, in je slednji prvega udaril s posodo za sol tako po glavi, da ga je težko ranil in so ga morali takoj prenesti v deželno bolnico. Franceta Bendo je policija aretirala.

— **Vojak napadel** je na sv. Petra cesti Antona Zlatiča, mizarja na sv. Petra cesti št. 13, v družbi nekega civilista. Napadalec sta Zlatiča brez povoda ustavila in ga suvala. Ko se je prikazal policaj, sta zbežala.

— **Izgubljene reči.** Na poti od Erjavčeve ceste po Gradišću čez Kongresni trg do Kastnerjeve hiše je izgubila neka dama zlato verižico z zlatimi obeski. Na jednom obesku je bil monogram F. K.

— **Najdena zlata verižica.** V Kolerjevi pisarni je dobili včeraj izgubljeno zlato verižico.

* **Predržni tatovi.** Te dni se je vrnila na Dunaj gospa Magdalena Donner, ki je prebivala čez poletje na deželi. Takoj, ko je stopila v stanovanje, je opazila, da so bili tatovi v njem ter so odnesli dve hranilnični knjižici, glaseči se na 7500 kron ter več dragocenosti. Pa ne le to, roparji so celo igrali karte v spalnici, tudi spali so ter so preobrnilli vse stanovanje, povsod je vladal strašen nered. Do sedaj redarstvo še ni prišlo tem predržnim tatovom na sled.

* **Skrivnosti francoskih gledaliških toalet.** Francoska »Revue« priobčuje jako zanimive podatke o gledaliških toaletah; posnemamo iz nje na kratko sledeče: Gledališča imajo svoje krojače, ki se znajo izkazati v izmišljevanju fantastičnih kostumov. Navadne in salonske kostume pa si morajo igralci omisliti sami. Gledališče »Comédie Française« pa oskrbuje svojim članom samo obleke ter ima v to svrhu letni proračun 120.000 frankov. — Kadar je treba pri predstavi od dežja premočene obleke, namažejo taisto z arabsko gumo, da se blešči. Neki igralec je potreboval obleko kakega tolovaja in capina. Odkupil je nekemu kočijažu stare hlače, zakrpal ter pustil dlje časa na dežju in solncu, da dobé potreben »dekadenten kolorit«. In ta igralec, v Odeonu, ki je nastopil v igri »Chemineau«, je občinstvo presenetil s svojo prav zadeto uniformo. Salonske obleke in obleke za izprehode ne strinjajo se vselej s scenično resnico. Gotovo je malo resnici podobno, kadar igralka v obleki za 2000 frankov išče službo s 1500, nasprotno se pa milijonarske princesinje odevajo v robo, koje stane 19 sous meter. V »Veliki operi« in v »Odeonu« prehajajo obleke po prvi porabi v last države. Bogat kostum kakega umetnika stane od 700 do 800 frankov. Hamletovo plašč v »Comediji« stane 6200 frankov. Vsaka nova opera z baletnim zborom in zborom pevcev, kjer se je treba večkrat preobleči, potrebuje do 600 novih kostumov. Gledališke igralke kupujejo navadno od imenitnih gospej dragocene obleke, ki so po sezoni zastarele. Za lasulje in brke se plača v Parizu na leto kakih 80.000 fr.

Telefonska in brzojavna poročila.

Radgona 7. oktobra. Poslanec Derschatta je na shodu nemške narodne stranke odločno nastopil proti Vsenemcem in pozivljaj štajerske Nemce k slogi. Deželni poslanec Reiter je strastno napadel Slovence ter predlagal resolucijo, ki se je sprejela in ki obsoja najostrejšo postopanje Slovencev, njihovo panslavistično stremljenje in teženje po administrativni samostojnosti Sp. Štajerske. Reiter je priporočal več sredstev proti narodni osamosvoji Slovencev. Med temi sredstvi se omenja na prvem mestu pobijanje slovenskih konsumnih društev.

Reka 7. oktobra. Ko je šla deputacija naproti novoizvoljenemu posl. Bathianju, jo je občinstvo napadlo s kamenjem in s palicami. Finančni sve nik Weinhard je bil ranjen z nožem. Več oseb je bilo zadetih s kamni. Mnogo ljudi je bilo v tepežu ranjenih. Vojaštvo je izgreznike razgnalo z nasajenimi bajonetmi. Italijani so potrgali madjarske zastave in jih pomandrali v blato.

Reka 7. oktobra. Pri Lukovu so ujeli morskega volka, ki je 5½ m dolg in 2000 kg težak.

Budimpešta 7. oktobra. Poroča se, da bo predsednikom ogrskega parlamenta izvoljen grof Apponyi.

Pariz 7. oktobra. Doslej je prosilo 607 kongregacij za avtorizacijo.

Weimar 7. oktobra. Kraljevska vlada sasko-weimarska je po vzgledu brunšviške nakazala evangelskemu društvu podporo za propagiranje gibanja »Los von Rom«.

Narodno gospodarstvo.

— **Posojilnica v Ribnici.** Meseca septembra t. l. vložilo je 129 strank 59.382 K 20 h, vzdignilo 105 strank 31.605 K 69 h, posojila pa se je izplačalo 13 strankam 21.423 K 91 h. Promet za mesec september t. l. iznaša 233.963 K 26 h, od 1. januarja do 30. septembra t. l. pa 2.113.081 K 23 h.

„Henneberg-svila“

— le pristna, ako se naroča naravnost pri meni — za bluze in obleke v črni, beli ali pisani barvi, od 65 kr. do 14 gld. 65 kr. meter. Vsakomur franko in s plačano carino dostavljena na dom. Vzorci se dopošiljajo takoj. Dvojna poštnina v Švico.

G. Henneberg (100—12)
Seiden-Fabrikant (k. u. k. Hof.), Zürich.

Dež. gledališče v Ljubljani.
Stev. 8. Dr. pr. 1117.

V torek, 8. oktobra 1901.

Noviteta! Prvikrat: Noviteta!

Uzgojitelj lanovec.
(Flachsmann als Erzieher.)

Veseloigra v 3 dejanjih. Spisal Oton Ernst. Poslovenil Iv. Šega. Režiser Anton Verovšek.

Prihodnja predstava bude v četrtek, 10. oktobra.

Domače priznanje!

Veleslavna tvrdka
Žnidaršič & Valenčič
v Ilir. Bistrici.

Jaz podpisani vdbival sem testenine iz raznih tovarn. Šele pred nedavnim časom sem si nabavljati proizvode za služne Vaše tvrdke. Sprevidel sem, da so Vaše testenine najboljše, kar jih dosedaj poznam, a tudi občinstvo se jih poslužuje z največjim zadovoljstvom.

Tem potom dolžan sem izrehati slavnj Vaši tvrdki najiskrenejšo zahvalo za mi pošljano blago.

Obenem jih pa vsakemu najtoplejše priporočam.

Pozivljam tudi vse naše rodoljubne trgovce:

Podpirajte našo „Prvo slovensko tovarno testenin“!

Ljubljana, 3. mal. srpana 1901.

Andrej Kranjec

(1727—9) trgovec.

Umrli so v Ljubljani:

V deželni bolnici:

Dne 1. oktobra: Fran Prückl, krznar, 64 let, krvavenje.

Dne 2. oktobra: Ana Tornič, delavka 41 let, božjast.

Meteorologično poročilo.

Vidna nad morjem 506,3 m. Srednji arealni tlak 750,0 mm.

Okt.	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo	Možna v 24 urah
5	9. zvečer	734,4	13,5	sr. jz.ahod	jasno	0,0 mm.
6	7. zjutraj	731,9	11,5	sl. jz.ah.	pol. oblak.	0,0 mm.
	2. popol.	729,2	17,4	p. m. jz.ah.	sk. oblak.	0,0 mm.
7	9. zvečer	723,4	15,0	m. jz.ah.	oblačno	4,7 mm.
	7. zjutraj	717,3	13,7	sl. jz.ahod	dež	4,7 mm.
	2. popol.	722,6	8,5	p. m. jz.ah.	oblačno	4,7 mm.

Srednja temperatura sobote in nedelje 14,2° in 14,6°, normale: 12,2° in 12,0°.

Dunajska borza

dne 7. oktobra 1900.

Skupni državni dolg v notah	98,50
Skupni državni dolg v srebru	98,40
Avstrijska zlata renta	118,60
Avstrijska krona renta 4%	95,50
Ogrska zlata renta 4%	118,40
Ogrska krona renta 4%	92,70
Avstro-ogrski bančni delnice	1630 —
Kreditne delnice	614 —
London vista	239 —
Nemški državni bankovci na 100 mark.	117,25
80 mark	23,42
80 frankov	18,99
Italijanski bankovci	91,90
C. kr. cekini	11,31

Prazni sodčki

od vina, konjaka in ruma, od 30—60 litrov, so na prodaj pri

Kham & Murnik

trgovina s špecerijami, delikatesami ter vinarna. (2176)

Ljubljanskega Zvona 19, oziroma 20 letnikov in nekoliko letnikov „Dom in Sveta“ se za primerno ceno **proda.** — Več pove **J. Bonač**, trgovina s papirjem v Ljubljani.

Ponižna prošnja.

Za dijaka realke prosi se opoludanske hrane.

Blagohotne ponudbe pod **F. T. poste** restante Ljubljana. (2164—2)

Otvoritev gostilne.

Naznanjam, da sem v svoji hiši odprl prostore za krčmarsko obrt, oziroma se preselil iz hiše št. 89 v hišo št. 254 pod hišno znamko

„HOTEL RIBNIK“

v Postojni

ter se slavnemu občinstvu priporočam za prijazen obisk. — Skrb mi bode za točno postrežbo, dobro pristno pijačo, jedila, kakor tudi za prenočišča za tujce. (2174—2)

S spoštovanjem

Pavel Jurca.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž. Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Aussee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m zjutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inomost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak, Celovec, Franzensfeste, Inomost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inomost, Bregenc, Curih, Geneve, Paris, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Maribor, Hebr, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I in II. razreda), Lipsko, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inomost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I in II. razreda) — Proga v Novo mesto in v Kočevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m zjutraj, ob 1. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m zjutraj osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Monakovega, Inomosta, Franzensfesta, Solnograda, Lince, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m zjutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m popoldne osonni vlak z Dunaja via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Maribor, Plzna, Prago, (direktni vozovi I in II. razreda), Budejevice, Solnograda, Lince, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inomosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Morhorja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoldne osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Selthala, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inomosta, Franzensfeste, Pontabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak z Dunaja, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kočevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m zjutraj, ob 2. uri 32 m popoldne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m zjutraj, ob 2. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10. uri 25 m le ob nedeljah in praznikih v oktobru, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m zjutraj, ob 11. uri 5 m popoldne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9. uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1393)

Pozor!

Zadnje štiri sode filtriranega dalmatinskega mošta

(25 hektolitrov), ki dojdejo v nekaj dneh na ljubljanski kolodvor, prodam hktl. po 14 gld.; kdor vzame vsega, pa še ceneje.

Crnković, Dalmatincev hotel „Lloyd“.

(2165—3)

Specijalna trgovina za kavo
Edmund Kavčič

v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte priporoča

kavo Santos dobrega ukusa po gld. 1.— kilo

„Nellgherry“ aromatično-krepkega okusa „140“

„Piraldy“ najfinjšega okusa „160“

Pošne poslatve po 5 kil franko.

Vsakovrstno špecerijsko blago v najboljši kakovosti. (12-191)

Glavna zaloga J. Klauer-jevega „Triglava“.

„The Gresham“

zavarovalna družba za življenje v Londonu.

Filijala za Avstrijo:

Dunaj, I., Giselastrasse 1 | Pešta, Franz-Josefspl. 5, 6

v hiši društva.

v hiši društva.

Društvena aktiva dné 31. decembra 1899 kron 177.060.451—
Letni dohodki na premijah in obrestih v letu 1899 „ 34.259.092—
Izplačila za zavarovalne in rentne pogodbe in za nazaj-kupe itd. od obstajanja „ 383.793.888—
družbe (1848) „ 56.097.103—
Med letom 1899 je društvo izpostavilo 5838 polic z glavnic „ 56.097.103—
Za špecijalno varstvo avstrijskih zavarovancev je „The Gresham“ do dné 31. decembra 1899 založilo vrednostnih papirjev v znesku (2338—12)

nom. kron 20,359.000—

pri c. kr. ministerijalnem plačilnem uradu na Dunaju.

Prospekte in tarife, na podlagi katerih izdaja družba police, kakor tudi obrazce za predloge daje brezplačno

glavna agentura v Ljubljani pri Guido Zeschko
vila nasproti „Narodnemu domu“.

!Prvi kranjski konjak iz dolenskih vin!

Odlikovan za svoja vina in konjak pri dunajski jubilejski razstavi 1898. leta. (1751—2)

Podpisane priporoča svojo zalogo pristnega dobro obležanega

konjaka iz dolenskih vin

v steklenicah, nadalje svojo zalogo dobrih, pristnih in starih

dolenskih vin iz američanskih cepljenih in starih trt

Opozarja se na **ter pelinkovca.** užgani probek

A. I. Wutscher

Brezovica, Št. Jernej, Dolensko.

Dobiva se pri g. J. Praunseiss-u v Ljubljani.

!Brinovec in slivovec v steklenicah!

naznanjava najuljudneje svojim p. n. odjemalcem, da imava

za prihodnjo zimsko sezono v konfekciji za dame najnovejše modele

v veliki izberi v zalogi in prosiva, da naju v prav mnogem številu počasté, zagotavlja najcenejo in najsolidnejo postrežbo. Ilustrovani ceniki na zahtevo zastoj in poštne prosto.

(2126—6)

GRIČAR & MEJAČ
Ljubljana, Prešernove ulice 9